

Isparta Okulu Dergisi
2022, Cilt: 2 (1), s.57-71
<https://ispartaokulu.com>
dergi@ispartaokulu.com
ISSN: 2791-6367

Akademik Dünyanın Gizli Yönü Akademik Stalk: Meraklarımız 'Akademik Tecessüs'ten mi, Yoksa 'Akademik Tahassüs'ten mi Geliyor?'

*Ahmet ALKAN¹, Sıddıka ÇAM²,
Atiye KÜÇÜKKÜTÜK³, Melisa CÖMERT⁴*

The Hidden Aspect of the Academic World Academic Stalk: Do Our Curiosities Come From 'Academic Prying' or From 'Academic Tahassus'?

Extended Summary

Man is a curious creature by nature. Curiosity starting from childhood and the desire to know the environment continue in later ages. However, due to the nature of life and profession, the subjects of interest may differ. It is important to learn with what intention, in which fields and in what way the curiosity, which is also the cornerstone of the academic world, is realized.

The aim of the research is to learn the connotation, causes, channels and results of academic stalking. For this purpose, face-to-face and online interviews were conducted with a total of twenty-three participants, fifteen academicians and eight graduate students. Then the interviews were transcribed and subjected to content analysis.

As a result of the analysis, academic stalking association was divided into two as academic and social life. The main reason for academic stalking has emerged as a sense of curiosity. It has been found that this sense of curiosity arises from introspection and tahassus. The channels of academic stalking were examined under two themes, academic life and social life. Social life theme is personality, social shares and ideology; The academic life theme was examined under the headings of scientific meetings, academic publications and academic relations. When it is considered in terms of academic stalking results, it has been found that these results, which may have positive and negative consequences, will determine the intention (investigation, commitment) of stalking. Among the positive effects of academic stalking, finding a new study topic, being happy and motivated by the sharing of teachers, specialization; Among the negative effects,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, ahmetalkan@sdu.edu.tr

² Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, sddkacam@gmail.com

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, atiye87@gmail.com

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, comertmelisa@gmail.com

it has been determined that there are alienation from the teachers, waste of time, open search and hostility.

As a result of this research, which is a conceptualization study, definitions of academic stalking, academic prying and academic tahassus were made.

Key Words: Academic Stalk, Academic Prying, Academic Tahassus

Giriş

Yeni bilgilerin üretilebilmesinin altında merak duygusu yatmaktadır. İlk doğduğumuz andan itibaren çevremiz hakkındaki yeni bilgileri, merak duygumuz sayesinde ediniriz. Çocukluk dönemlerine doğru indiğimizde; 5-6 aylıktan itibaren belli bir süre bebeklerin bulduğu her şeyi ağızına attığını görürüz. Çünkü o nesnelere ancak bu şekilde tanıyabilirler. Biraz daha büyüdüklerinde (yeni yürümeye başladıklarında) evdeki tüm kapalı bölgeler (çekmeceler, dolaplar vs.) onlar için merak konusudur, ilk fırsatta buraları karıştırarak meraklarını gidermeye çalışırlar. Zaman ilerledikçe konuşmaya başlarlar ve asıl iş burada başlar. Her şeyi sorgularlar. Her söylediğimiz kelimenin anlamını sorarlar, açıklama yaparken kullandığımız her kelime açıklanması gereken yeni bir duruma dönüşür ve süreç böyle devam eder. Bu aşamalarda yaşanan durum/merak safiyane öğrenme duygusunun bir sonucudur. Çocukluk çağı bitip de çıkar hesapları, çatışmalar için içine girince bu araştırmaların boyutu da değişim göstermeye başlamaktadır. Eskiden salt bilgi edinmek (geleceğe dönük, öğrenmeye yönelik bilgi) amacıyla yapılan sorgulamalara/araştırmalara artık elde edilen bilgilerin (geçmişe dönük bilgi) kötü niyetle kullanılması (haset, kıskançlık, kuyusunu kazma vs.) da eklenmeye başlanmıştır. Geçmişe dönük bilgilerin araştırılmasının devreye girmesiyle birlikte bu işin karşısına fark ettirilmeden yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bilgi almanın şekli de dönemin sunduğu imkânlarla göre değişmektedir.

Eskiden tanıdıklara sorarak ya da gizli gizli takip ederek (fiziki takip), bir kişi hakkında bilgi toplanmaya çalışılırken internetin gelişmesiyle birlikte bu bilgiler sosyal medya hesaplarından elde edilmeye başlanmıştır. Artık yeni arkadaşlıklarda, yeni işe alımlarda vs. bu bilgiler sosyal medyadan toplanmakta ve bunun adına “stalklama” denilmektedir. Bu kavramın temelinde “gizlilik”, “yapılan işi fark ettirmeden” yapma vardır ve yeri geldiğinde sahte hesaplar açılarak kişiler hakkında bilgi toplanmaya çalışılır. Bu toplanan bilgilerin her zaman kötü niyet taşımayacağı göz önüne alındığında “stalk” kavramının yetersiz kaldığı, bunun yerine teccessüs ve tahassüs kavramlarının kullanımının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Başkaları hakkında bilgi toplama eylemi akademik camia için de geçerli bir durumdur. Araştırmacılar akademik hayatın içerisinde olmaları hasebiyle de böyle bir durumun varlığını sezinlemekte ve bu durumun nedenlerinin neler olduğunu, bu araştırmaların hangi mecralarda, ne maksatla yapıldığını ve sonuçlarının neler olduğunu merak etmektedirler. Bu meraktan hareketle böyle bir çalışma planlanmıştır. Çalışma kapsamında önce stalk, teccessüs ve tahassüs kavramları incelenecek sonrasında ise yapılan nitel araştırma ile akademik stalk,

“tecessüs ve tahassüs” bağlamında değerlendirilecektir.

Stalk, Tecessüs ve Tahassüs Kavramları

Günümüz bilgi ve iletişim teknolojileri ile stalk kavramı daha fazla duyulur ve dile getirilir hale gelmiştir. İngilizce’den dilimize aktarılan stalk kavramının anlamı “peşine düşmek, gizli gizli izlemek; avına sinsice yaklaşmak” şeklinde tanımlanmaktadır (Cambridge Dictionary, 2021). Stalklama doğrudan fiziki olabileceği gibi, internetin sağladığı imkânlar sayesinde kapsamı daha da genişleyerek sanal mecralarda da yapılabilmektedir (Lyon, 2013). Hatta günümüze gelindiğinde, teknolojilerin etkisiyle stalk kavramı önemli bir dönüşüm yaşamış ve fiziksel takip sanal mecralara taşınmıştır (Aygül vd., 2020). Böylece stalklama kelimesi ilk anlamlarından (gizlice izleme, dikizleme vs.) biraz uzaklaşarak sosyal medya müdavimlerinin meraklarını doyuma ulaştırabilmek için gerçekleştirdikleri eyleme verilen popüler bir isim haline gelmiştir. Sosyal medyanın yaygınlaşması ve kişisel profillerin sosyal medyaya taşınmasıyla sıkça yapılan ve rutinleşen bir eyleme dönüşmüştür. Bu haliyle stalk sosyal medyada iz sürme şeklinde bir anlama bürünmüştür. Sanal yapılan stalklama ile fiziki yapılan stalklama arasında bazı farklılıklar (Tablo 1) mevcuttur (Akmeşe ve Deniz, 2017):

Tablo 1. Stalklama Faaliyetinin Mekânsal Açısından Farklılıkları

Gerçek Dünya	Sanal Dünya
Fiziksel	Sanal
Gözetlenen farkında değil/isteği dışında	Gözetlenen gözetlendiğinin farkında/gözetlenmek istiyor/sürekli durum paylaşımı, gittiği mekânlarda etiketlenme/ruh haline ilişkin iletiler paylaşma
Bilinçli teşhir yok	Bilinçli teşhir var
Saplantı, suç unsuru	Çoğunlukla merak duygusunu tatmin etmek, yasal
Sakıncalı, toplumsal olarak kabul görmeyen	Olağan karşılanan, sıradanlaşan

Dijitalleşme ile birlikte sanal ortamda yapılan stalk faaliyetine siberstalklama (cyberstalking) denilmekte ve bir kişiyi tekrarlı şekilde tehdit etme, korkutma ve taciz amaçlı e-posta, direkt mesaj vb. yollarının kullanılmasını ifade etmektedir (Oxford Dictionary, 2021). Cambridge sözlüğünün stalk tanımındaki “gizli gizli izlemek; avına sinsice yaklaşmak” ibaresi de olumsuzlukları çağrıştırmaktadır. Stalk bu haliyle Arapça “tecessüs” kavramına tekabül etmektedir. Hâlbuki diğerlerini araştırma, onlar hakkında bilgi toplama sadece karşı tarafın eksiklerini araştırmak için değil ondaki güzel meziyetleri, onun uzmanlık alanına giren meseleleri öğrenebilmek ve bu sayede uzmanlaşabilmek amacıyla da yapılmaktadır ki bu durum ise “tahassüs” kavramına karşılık gelmektedir.

İnsan ilişkilerini yozlaştıran ve aynı zamanda İslam dini açısından haram sayılan, ancak hızlı bir şekilde de yaygınlaşarak günümüz dünyasının önemli bir hastalığı konumuna gelen (Güngör, 2016) *tecessüs* “merak etme, elle yoklama, araştırma” anlamındadır. Arapça *cass* حَسَّ sözcüğünün *tefe*“ul vezninde mastarıdır (Etimoloji, 2021). *Tefe*“ul babı da yapılan eylemin aşama aşama yapılmasını; zorlanarak, çaba sarf ederek sonuca ulaşmasını ifade eder (Fasih Arapça, 2021). *Tecessüs*, kişiye dair özel bilgilerin başkası tarafından art niyetli ve gizli bir şekilde fiziksel veya sanal ortamlarda araştırmaktır (Tecer, 2011). *Tecessüs* ahlak terimi olarak bir kimsenin özel durumunu merak edip öğrenmek için onun bilgisi ve rızası dışında gizlice araştırma yapmayı ifade eder. *Tecessüs* her türlü gizli bilgi edinme çabasını içerse de daha çok kötü maksatlı araştırmalar için kullanılmaktadır (Çağrı, 2011). *Tecessüs* kelimesi bu yönleriyle daha çok stalklamayı çağrıştırmaktadır. Karali’ye göre *sû-i zan* (kötü zan), haset, öfke, cehalet, merak, teknolojik gelişim bireyleri *tecessüse* sevk etmekte ve bu durum çoğunlukla kin ve düşmanlığı yayma, güven kaybı, suçlara zemin oluşturma ile sonuçlanmaktadır (Karali, 2017). Bilgi arama davranışı iyi ve kötü niyetle yapılabilmektedir. Eğer bilgi arama davranışı kötü niyetle yapılırsa *tecessüs*; kişiye ve topluma fayda sağlayacak şekilde yapılırsa *tahassüs* olarak ifade edilmektedir (Kılıç, 2018). Osmanlıca-Türkçe sözlüğe (Luggat, 2021) göre hususileşme olarak ifade edilen *Tahassüs*, Çağrı (2011) gizli konuşulanları dinleme, kulak kabartma, bilgi toplama gibi anlamlara geldiğini fakat bu bilgi toplamanın iyi niyetle gerçekleştirildiğini ifade etmektedir. *Tahassüs* Tecer’e göre Hz. Ya’kub’un Yusuf’u ve kardeşini aramasıdır (Tecer, 2011). Ya da *tahassüs* kişinin yeni tanışacağı arkadaş veya meslektaşı hakkında veya çalıştığı alanda duayen olan bir hoca hakkında hüsni niyetle bilgi toplamasıdır. Bu yönüyle *tahassüs* kelimesi stalklamadan biraz ayrılmaktadır. Çünkü *stalk* kelimesi özünde negatifliği/olumsuz duyguları barındırmaktadır. Akademik camia açısından düşünüldüğünde bu üç davranışın da gözlemlendiği söylenebilir. Akademik çevrenin birbirini çeşitli mecralarda (fiziksel veya sanal ortamlarda) gizli gizli takip etmesi bağlamında akademik stalktan, bu gizli takibin mahiyeti düşünüldüğünde ise akademik *tecessüs* ve akademik *tahassüst*en söz edilebilecektir. Eğer akademik çevreden bir kişi bu çevreden başka birini açığını bulup onun aleyhine kullanmak amacıyla takip ediyor ve onun hakkında veri topluyorsa akademik *tecessüs*; elde ettiği verileri birisinin aleyhine kullanmak amacıyla değil de herhangi bir konuda bilgisini artırmak niyetiyle takipte bulunuyorsa akademik *tahassüs* durumu ortaya çıkacaktır. Buna örnek teşkil edebilecek katılımcı ifadelerinden bazıları akademik *stalk/tecessüs/tahassüs* başlığı altında sunulmuştur.

Akademik Stalk/Tecessüs/Tahassüs

Bu çalışmada akademisyenlerin yapmış oldukları stalklama davranışının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda bu davranışın (*tecessüs/tahassüs*) nedenleri, hangi mecralarda yapıldığı ve sonuçlarının neler olduğunun araştırılması ve akademik stalk kavramsallaştırmasının yapılması hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında verilerin elde edilmesi sürecinde 9 öğretim üyesi, 3 öğretim görevlisi, 3 araştırma görevlisi ve 8 lisansüstü öğrenci olmak üzere toplam 23 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların unvan ve kod isimleri Tablo 2’de

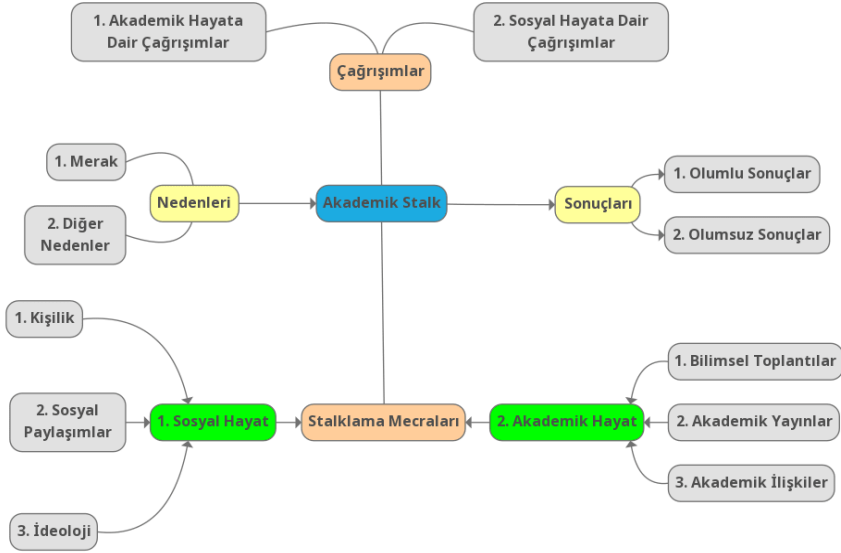
yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara İlişkin Unvan ve Kod İsimler

Akademik Unvanı	Müstear İsmi	Akademik Unvanı	Müstear İsmi
Profesör Doktor	Fatih	Araştırma Görevlisi	Damla
	Tuğrul		Ayşe
	Kağan		Rümeysa
Doçent Doktor	Selim	Doktora Öğrencisi	Öykü
	Furkan		Özge
	Burcu	Yüksek Lisans Öğrencisi	Zehra
Doktor Öğretim Üyesi	Esra		Sevgi
	Cenk		Ali
	Hakan		Ece
Öğretim Görevlisi	Işıl		Hazal
	Tuğba		İrem
	Murat		

Yüz yüze ve çevrim içi olarak yapılan görüşmeler transkript edilmesinin ardından nitel araştırma veri analizi tekniklerinden birisi olan içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi; bir söylemi veya görüşmeyi belirli kriterler çerçevesinde, nesnel bir bakış açısıyla yorum ve çıkarım yapılması için gerçekleştirilen ikinci okumadır (Bilgin, 2014). Yapılan analiz sonucunda, Akademik Stalkın çağrışımları, nedenleri, yapıldığı mecralar ve sonuçları olmak üzere dört tema elde edilmiştir. Elde edilen temalara dair kavram haritası Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Akademik Stalkın Kavram Haritası

Akademik Stalk İfadesinin Çağrışımları

Stalklama denildiğinde daha çok sosyal medyada yapılan başkalarını gözetleme davranışının akla gelmesi (Güme, 2018) nedeniyle akademik stalklamanın akademik camiadaki bireylerde nasıl bir çağrışıma sebep olduğu merak edilmiş ve bu kapsamda *Akademik stalk deyince aklınıza ne geliyor, zihninizde neler çağrışıyor?* şeklindeki bir soruyla bu kavrama karşılık bulunmaya çalışılmıştır. Esra Hanım'ın "*Akademisyenlerin, akademi dünyasında meslektaşları ile ilgili hem özel hayatlarını hem de akademik hayatlarını merak ettikleri ve araştırma sürecine girdikleri bir süreç diyelim*" (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi) şeklindeki ifadesinde olduğu gibi *Akademik stalk* katılımcılar tarafından "akademik hayat" ve "sosyal hayat" perspektiflerinden ele alınmıştır.

Akademik stalkı sosyal medyadan yapılan stalk davranışı ile ilişkilendiren Sevgi Hanım "*Normal sosyal medya hesabından yaptığımız stalkı, çevremizdeki akademisyenler üzerinde yaptığımız incelemeye dönüştürme. One yapmış? Hangi çalışmayı yapmış? Acaba kimlerle çalışma yapmış gibi bir bakıma olarak tanımlayabilirim*" (Sevgi Hanım, Yük. Lis.) şeklindeki ifadesiyle akademik çevrenin sanal ortamda gözlemlenmesine vurgu yapmıştır. Ayşe Hanım ise "*Akademik anlamda birisini çok detaylı incelemek diyebilirim. Unvanlarını da inceleyebiliriz... Mesela yeterlilik döneminde jürileri çok araştırmıştım... Acaba hoca sinirli mi? Bana tepkisi nasıl olur? diye. Yayınlarına da bakmıştım, hangi dergilerde çalışmış mesela...*" (Ayşe Hanım, Arş. Gör.) diyerek bir akademisyenin araştırılmasına vurgu yapmıştır. Kağan Bey de akademik stalklamayı akademiden sosyal hayata uzanan bir süreç olarak ele alarak kendisinde oluşturduğu çağrışımı "*Herhalde şöyle olsa gerek: Bir akademisyenin, kendi alanında veya diğer alanlardaki akademisyenlerin bilimsel çalışmalarını takip etmesi, bu bilimsel çalışmalarından da belki daha öteye geçerek, onların sosyal medya hesaplarındaki*

paylaşımlarını, mesleki paylaşımlarını, özel paylaşımlarını takip etmesi gibi bir şey. Yani bir akademik hayranlığa dönüşmesi gibi bir şey olabileceğini düşünüyorum (Kağan Bey, Prof. Dr.) şeklinde ifade etmiştir.

Bazı katılımcılar da akademik stalklamaya Kağan Bey'in bakış açısıyla ele alarak akademisyenlerin ve akademisyen adaylarının (kısaca **akademik çevre/camia** denilebilir) akademi dışındaki faaliyetlerinin gözetlenmesi bağlamında ele almışlardır. Bu konuda katılımcılardan bazılarının ifadeleri şöyledir:

Akademik stalklama deyince özel hayat da girebiliyor... Kendi hocalarımızın bile bazen hayatlarını merak edip sosyal medyadan araştırabiliyoruz: “Nasıl bir hayatı varmış?”, “Nerede yaşıyor?”, gibisinden... Ya da tanıdığımız bazı akademisyenlerin neler yaptığı hakkında onların sosyal medya hesaplarına bakma ihtiyacı hissedebiliyoruz bazen (Sevgi Hanım, Yük. Lis.)

Sosyal medya hesaplarından yaptığımız gibi, birinin haberi olmadan profilini gezmek geliyor aklıma. Profili açıksa Twitter'dan, Instagram'dan bir yazıyoruz yine de; ne tür fotoğraflar paylaşıyor ya da sadece akademik şeyler mi paylaşıyor ya da fotoğrafı var mı diye bakabiliyoruz (Zehra, Yük. Lis.).

Akademisyenlerin sosyal hayatının takibi... Nasıl bir sosyal hayatı var? Fotoğrafları koyarken neler koyuyorlar? Nasıl koyuyorlar? Hangi standartları var? (Damla, Arş. Gör.).

Akademik Stalkın Nedenleri

İnsanlar çeşitli nedenlerle stalk yapabilmektedir. Örneğin merak, kin, öfke, kıskançlık, rekabet, açık yakalama, ayağını kaydırma ve/veya dalkavukluk yapma gibi nedenlerle bu davranış gerçekleştirilebilmektedir (Aygül vd., 2020). Akademik stalk neden yapılır diye düşünüldüğünde ise bu çalışmada merak en önemli sebep olarak ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak kıskançlık, kıyaslama, motivasyon, zorunluluk, aynı alan ve ortamda çalışma, tanışıklık, etkileşim isteği gibi nedenler de diğer nedenler şeklinde temalaştırılmıştır.

Rümeysa Hanım merakından dolayı stalk yaptığını ve bu merakın altında öğrenme duygusunun olduğunu “*Merak ettiğim için açıkçası... Hocayı bir seminerde gördüm diyelim. Bu konferans ya da kongre dışında hangi çalışmalarını yapmış diye merak ettiğim için de açıp incelerim ama büyük çoğunlukla yeni bir şeyler öğrenmek için böyle bir şey yaparım.*” (Rümeysa Hanım, Arş. Gör.) şeklinde dile getirirken Fatih Bey bu merak duygusunun tecessüsten ileri gelebileceğini “*...Stalk tarafına gelince insanlarda tecessüs denilen bir şey var. Tecessüs bir hastalık aslında; başkalarını merak etme, bu başkaları daha çok tanıdıkları oluyor. Hiç tanımadığımız insanları çok merak etmeyiz. Birazcık uzaktan yakından tanımak istediğimizi bildiğimizi özellikle de bir rekabet içerisine girdiğimiz insanları acaba nerede? Ne yapıyor? Nereye gitmiş? Ne tür paylaşımlar yapmış? gibi meraktan dolayı diyelim.*” (Fatih Bey, Prof. Dr.) şeklindeki sözleriyle ifade etmiştir. Tuğrul Bey de verdiği örnekle akademik tecessüsü örneklendirmiştir: “*...Küçük bir örnek vereyim... Aynı bölümde iki arkadaş, bir nedenden dolayı çatışıyorlar.*

Biri diğerini şikâyet ediyor. Onunla ilgili aslında yapılmaması gereken şeyler yapıyor, insani olarak da yapılmamalı, hele aynı anabilim dalında bulunan akademisyenler birbirine hiç yapmamalı. Biri diğerini şikâyet ederken, şikâyet edildiği yani canı yandığı için diğeri de onun bütün eserlerini tek tek incelemeye almış, daha sonra onu YÖK'e şikâyet etmişti. Bir örnek daha aklıma geldi. Bir doçentlik jürisi oluşmuştu. Jüri üyelerinden birisi doçentlik başvurusu yapan arkadaşı, etik problemler var diyerek etik kurula verdi. O arkadaşımız etik kurulla uğraştı, aklandı ama ondan sonra etik kurula giren doçent adayı, kendisini etik kurula veren hocanın bütün çalışmalarını inceleyip şikâyet etti. Hoca etikten ceza yedi, asıl etik ihlali yapan kendisiymiş (Tuğrul Bey, Prof. Dr.). Esra Hanım ise merak duygusundan stalk yaptığını bu duygunun altında uzmanlaşma/yeni bilgiler öğrenme fikrinin yattığını ifade ederek tahassüsü ima etmiştir: "Merak ettiğim kavram ve hoca ismi yazabiliyorum. O kavramlarla ilgili genellikle araştırma yaparken o kişinin şu an ne çalıştığını merak edip ya da çalışmasının olup olmadığını, bağlantısının olup olmadığını da merak edebiliyorum. Kendi çalışmalarına bir destek olabilir mi? Farklı bir perspektif kazanabilir miyim?' O mantıkla bakıyorum." (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi).

Merak en temel neden olsa da bunun yanında kıskançlık, rekabet, açık arama gibi negatif duygular barındıran nedenlerle de akademik stalk yapılabilir. "Baktığımız zaman stalklamanın ilk sebebi merak, ikincisi de kıskançlık. Çünkü aynı camiada bir rekabet duygusu olabilir. Sizin yaptığınıza benzer şeyler kimler yapıyor? Burada kıskançlık duygusu da onları takip etmemize vesile olabilir." (Furkan Bey, Doç. Dr.). Sevgi ve Zehra Hanım da kıskançlığa vurgu yaparak bunu şöyle ifade etmişlerdir: "Akademik kıskançlıktan dolayı da stalk yapabilirler diye düşünüyorum çünkü akademide de kıskançlık olabilir diye düşünüyorum..." (Sevgi Hanım, Yük. Lis.). "O ne çalışma yapmış gibi kıskançlık kaynaklı böyle bir ihtiyaç hissedebilirler." (Zehra Hanım, Yük. Lis.). Murat Bey ve Fatih Bey ise "Ancak seviye olarak belki benimle aynı seviyede olan ya da benimle rekabet edebileceğini düşündüğüm insanları daha çok stalklama ihtiyacı duyabilirim" (Murat Bey, Öğr. Gör.), "...Birazcık uzaktan yakından tanımak istediğimizi bildiğimizi özellikle de bir rekabet içerisine girdiğimiz insanları; acaba nerede? Ne yapıyor? Nereye gitmiş? Ne tür paylaşımlar yapmış..." (Fatih Bey, Prof. Dr.) şeklindeki ifadeleriyle rekabete dikkat çekmişlerdir.

Açık arama akademik stalkın bir diğer nedeni olarak ifade edilmiştir. Katılımcılardan Hakan Bey bu durumu "Önemli bir neden akademisyenlerin açığını aramak olabilir bence. O kişinin yaptığı paylaşımları, etkileşimlerini vesaire takip ederek bir açığını yakalayıp, bunu bir yere not edip daha sonra günü geldiğinde ona karşı kullanmak için olabilir" (Hakan Bey, Dr. Öğr. Üyesi) şeklinde ifade ederken Tuğrul Bey "Dediğim gibi kıskançlık varsa, çekememezlik varsa, arada bir sürtüşme olduysa, idari anlamda belki birtakım sıkıntılar yaşadılarsa... Onun açığını yakalamak adına yapabilirler" (Tuğrul Bey, Prof. Dr.) şeklinde dile getirmiştir.

Akademik Stalk Mecraları

Akademik stalkın yapıldığı mecralar *sosyal hayat ve akademik hayat* şeklinde temalaştırılmıştır. Sosyal hayat temasında akademisyenler sosyal medya gibi ortamlarda çeşitli nedenlerle araştırılırken akademik hayat temasında ise akademik ortamlarda (kongre, sempozyum, yayınlar) araştırılmaktadır.

a. Sosyal Hayat

Bu temada genellikle akademisyenlerin sosyal hayatına (akademik hayatının dışındaki durumlar) yönelik yapılan stalklamalardan söz edilmiştir. Bu kapsamda en çok araştırılan ana konular ise kişiliğe yönelik, sosyal yaşama yönelik ve ideolojilere yönelik araştırmalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Esra Hanım sosyal hayata yönelik yapılan stalkları: “*Özel hayatı da merak edebiliyoruz. Evli mi? Bekâr mı? diye bakabiliyoruz. Bazen pot karıyoruz. Bu bilgiyi edinmek ön bilgi edinme açısından bir avantaj gibi görünüyor. Mesela, aslında direkt çocuğunun olup olmadığını merak etmiyorum sadece belli şeyler beni ona yönlendiriyor. Mesela, Twitter’deki bir paylaşımı çocukla ilgili bir paylaşım yapıtıysa hemen bakıyorum ki çocuğu var mı acaba? Acaba benim çocuklarımla yaşıt mı? Kaç yaşında evlenmiş gibi hemen özel hayatını merak ediyorum. Eşi akademisyen miymiş? Öğretmen miymiş? Uç bir örnek vereyim: Bir tane hoca vardı. Ona atıf yaptım, atıf yaptığım çalışmada soy ismi farklıydı. Sonra gittim ilk 1990’lı yıllardaki soy ismini kullanıyor tekerar. Bir ara tek bir soy isim kullanmış ama arada iki soy isim daha geçmiş böyle. Sonra merak ettim, Google’a ismini yazdım hocanın. Sonra o kişinin üç kez evlenip boşandığını öğrenmiş buldum yani.*” (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi) şeklindeki ifadesiyle dile getirmiştir.

Ayşe Hanım bir hocasının sinirli olup olmadığını öğrenebilmek için sosyal medya hesabına baktığını “*Yeri geldiğinde Instagram’da özel hayatına bile bakmışım hocanın, “acaba sinirli mi?”, bana tepkisi nasıl olur acaba diye*” (Ayşe Hanım, Arş. Gör.) dile getirerek akademisyenlerin kişilik yapısının bu mecralardan öğrenilmeye çalışıldığına vurgu yapmıştır. Sevgi Hanım ve Ali Bey ise ideolojik görüşler açısından stalk yaptıklarını “*Hani bu hoca nasıl bir görüşe hâkim, işte bazı olaylar hakkında yorumları nasıl diye Twitter üzerinden bakıyorum*” (Sevgi Hanım, Yük. Lis.), “*İdeolojik olarak bir yere yakınlığı var mı gibi konuları araştırabiliyoruz*” (Ali, Yük. Lis.) şeklinde dile getirmişlerdir. Fatih Bey de akademisyen bir öğrencisi ile ilgili yaptığı stalk davranışından bahsederken onun sosyal medyadaki karamsar ruh halini fark ettiğini ve sonrasında geçmiş fotoğraflarına vesaireye bakarak bir çıkarım yapmaya çalıştığını, bu şekilde de sosyal paylaşımlar üzerinden stalk yaptığını “*Bir öğrencim vardı, evlendi. Bir ara karamsar paylaşımları oldu. Bunu ben fark ettim. Kendisine sormadan geçmiş paylaşımlarına baktım. O eski düğün fotoğrafları falan yoktu. Sonra sordum problemin varsa bizim yardım edebileceğimiz bir şey var mı, yok mu? diye*” (Fatih Bey, Prof. Dr.) şeklindeki ifadesiyle dile getirmektedir.

b. Akademik Hayat

Akademisyenlerin akademik hayatlarına yönelik akademik platformlarda ve sosyal platformlarda yapılan araştırmalar *akademik hayat* şeklinde temalaştırılmıştır. Bu temada daha çok bilimsel toplantılar, akademik yayınlar ve akademik ilişkiler konularına değinilmiştir. Sevgi ve Hazal Hanım akademik hayata dair stalk tecrübelerini şöyle dile getirmektedir:

Ben kendimden örnek verecek olursam mesela en son yaptığım akademik stalk şeydi: Tez savunma tarihimi belirlemiştik, dışardan gelecek bir jüri üyem vardı. İsmi duyar duymaz YÖK Akademik’ten kendisine baktım, Google Akademik’ten kendisine baktım, hangi okullardan mezun olmuş, nerede yaşıyormuş, hangi bölümdeymiş, bölümdeki idari görevleri nelermiş, hangi çalışmaları

yapmış, hangi alanda yoğunlaşıyor gibisinden (Sevgi Hanım, Yük. Lis.).

YÖK Akademik'ten eğitim bilgilerine bakarım. Sonra idari görevi olup olmadığına bakarım. Özgeçmişlerine YÖK Tez'den bakarım. Sonra YDS ya da YÖK Dil puanları olur, onlara da çok bakarım. Mesela sağlık yönetiminde doktora ya da yüksek lisans yapıyor diyelim. Farklı bir alandan mı geçmiş, açıktan mı okumuş, örgün mü okumuş bunlara dikkat ediyorum. Üniversitelerin web sayfalarına çok bakarım (Hazal Hanım, Yük. Lis.).

Akademik stalklamanın yapıldığı önemli mecralardan birinin ise bilimsel toplantılar olduğunu ifade eden Hazal Hanım bir kongrede yaşadıklarını “*Ben bir kongreye katıldım sırf meraktan kim ne çalışmış diye. Kongre sonrası yemek olmuştı, herkes artık unvanlarını bırakmış rahatça konuşuyordu. Orada samimiyetin de arttığını düşünüyorum ben. Kongrede biri bana şunu söylemişti; aslında kongrede sunulan bildiriler kimsenin umurunda değil, insanlar birbirini merak ettiği için, iletişim kurmak istendiği için var bu kongreler*” (Hazal Hanım, Yük. Lis.) şeklinde dile getirmiştir. Fatih Bey de kongreleri akademinin düğünü olarak nitelendirerek fiziki akademik stalklamanın en çok yapıldığı yerler olarak ifade etmiştir: “*Stalklama illa sosyal medyada mı olmalı? Akademik ortamlarda yapılan, kapı aralarında, koridorlarda, yemek molalarında, çay-kahve molalarında, kongrelerde de stalklama yapılabilir. Kongreler mesela, önemli bir stalklama yeri. Kim, kiminle beraber acaba? Bak hocaya yalakalık yapıyor gibi dedikodular çok dolaşüyor. Geriden insanlar gözlemleniyor yani. Kılık kıyafetinizi, kiminle beraber geliştirdiğinizi, ne tür bildiriler sunduğunuzu oradan da takip edebiliyorlar. Çoğu insan kongrelere bildiri sunmak için değil, çevre edinmek için, kim ne yapıyor bir görelim, görünelim diye gider. Akademik ortamların düğünü gibi kongreler. Stalklama faaliyetinin yüz yüze hali diyelim*” (Fatih Bey, Prof. Dr.).

Katılımcılardan Zehra Hanım ise akademik stalklamayı hocaların yayınları üzerinden yaptığını şöyle dile getirmiştir: “*Mesela YÖK Akademik'ten düşünürsek, çalıştığı kişilere, makalelerine yürüttüğü tezlere çok bakıyorum. Mesela kaç tez yürütmüş vs.*” (Zehra Hanım, Yük. Lis.). Benzer şekilde Damla Hanım da “*Mesela Dr. Öğr. Üyesi olarak atanabilmek için akademik çalışmalara bakılacak. O yüzden ekip arkadaşların ne yapmış diye bakıyorum. Bazen de ekip arkadaşına aynı ekipteyiz, aynı yerdeyiz, o insanlar ne yapıyor? Neler çalışıyor? bunu öğrenmek için bakıyorum. Bazı hocaları ne yapmışlar? Ne çalışıyorlar? Biz eleştiriliyoruz da onlar ne yapmış, hangi çalışmalarla buldukları konuma gelmişler? diye merak ediyorum, o şekilde baktığım oluyor.*” (Damla Hanım, Arş. Gör.)” şeklindeki ifadesiyle akademik paylaşım sitelerinde yaptığı stalklamaları örneklendirmiştir. Fatih Bey de çeşitli gerekçelerle akademik mecralarda stalklama yaptığını ifade ederek bu deneyimini şöyle dile getirmiştir: “*Mesela tez savunmasında benim öğrencimin tezini çok acımasızca eleştiren bir hoca çıkıyor. Bana göre eften püften eleştiriler. Ama diyorum ki o kadar titiz ise kendi tezinde de bunu yapmış mı acaba? Tezine bakıyorsun YÖK Tez üzerinden. Sevdiğim, ilgisine-görgüsüne güvendiğim hocalar var. Onlar acaba son çalışmaları ne üzerine yapıyorlar? izlemek istiyorum aslında. Onun dışında, X hocayı kıskanıyorum diyelim. İkimiz de araştırma görevlisiyiz. Google'a acaba hangi makaleleri yüklemiş? Benden habersiz ne tür çalışmalar yapmış? Aa, hiç bahsetmedi ama yayın yapmış filan gibi şeyler olabilir.*” (Fatih Bey, Prof. Dr.).

Akademisyenler hakkında yargıya varılmasında kullanılan bir yöntem de akademisyenlerin arasındaki ilişkilerin deşifre edilmesidir. Bu amaçla yapılan stalklamalardan bir kısmı da bu ilişkiler üzerinden yürümektedir. Katılımcılardan Sevgi, Işıl, Esra ve Hazal Hanım'ın ifadeleri de bunu destekler niteliktedir:

Mesela ben herhangi bir hocaya bakıyorum. Onun birlikte çalıştığı kişilere giriyorum, o çalıştığı kişilerden başka hocalara... Sonra bir bakmışım tanımadığım bir hocanın profilinde geziyorum. Hani derler ya işte “teyzesine, dayısına kadar öğrendim.” Aslında akademik stalkta tam olarak bu gerçekleşiyor. Çünkü YÖK akademik sitesinden birlikte çalıştığı kişilere baktığımız zaman danışmanına, danışmanının diğer öğrencilerine, o danışmanın kimlerle çalışma yaptığına kadar hepsine bakıyoruz (Sevgi Hanım, Yük. Lis.).

Kongrelerde bildiri kitabı yayınladıktan sonra kim, ne çalışmış, kim kiminle çalışmış diye bakıyoruz. Birlikte çalışma yapan kişiler az çok belli bir grup vardır ve herkes birbiri ile yapar o çalışmalarını. Oradan da kim kiminle daha yakın yargısına varabilmek için akademik stalk yapılabiliyor (Işıl Hanım, Öğr. Gör.).

YÖK Akademik üzerinden birlikte çalıştığı kişilere bakılıyor (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi).

Hangi hocayla çalışmış, o çalıştığı hocalara da bakarım. Kitap bölümleri neler, hangi hocalarla çalışmış, öğrencisiyle bir kitap bölümü yapıyor mu, yoksa sadece kendi ya da akademisyenlerle mi yapıyor? diye bakarım (Hazal Hanım, Yük. Lis.).

Akademik *Stalkın* Sonuçları

Akademik stalklamanın ne amaçla yapıldığına göre sonuçları değişmektedir. Eğer tahassüsten dolayı yapılmışsa olumlu, tecessüsten dolayı yapılmışsa olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Akademik stalkın farklı çalışma konularını fark etme, motivasyon sağlama, farklı bakış açıları kazanma, akademik platformlardan haberdar olma gibi olumlu sonuçlarının yanında zamanı boşa harcama, akademisyenlere ve akademiye dair hüsnü zannı kaybetme gibi olumsuz sonuçları da bulunmaktadır.

İyi niyetle (tahassüs) yapılan bir stalklamanın karşıdaki kişiyi anlamak açısından önemli olduğuna değinen Tuğba Hanım bu durumu şöyle dile getirmiştir: “*Akademik stalk iyi bir niyetle yapılırsa, hocaların ne hissettiklerine kadar öğrenilebiliyor. Onların mutlulukları, enerjileri sana geçebiliyor*” (Tuğba Hanım, Öğr. Gör.). Sevgi Hanım “*Fikir de olabiliyor. Onun yaptığı çalışmalara bakarken farklı çalışmalar, farklı konular da insanın aklına geliyor*” (Sevgi Hanım, Yük. Lis.) şeklindeki ifadeyle yeni çalışma konuları bulmaya, Zehra Hanım ise “*Mesela profesör olmuş bir hocamızın çalışma sayısı fazla. Bu bize motivasyon sağlıyor. Bizim de bir şeyleri gerçekleştirmemiz için ne kadar çok çalışmamız gerektiğini ortaya koyduğu için bu açıdan motivasyon sağlıyor*” (Zehra Hanım, Yük. Lisans) diyerek motivasyona vurgu yapmıştır. Öykü ve Esra

Hanım da benzer duruma dikkat çekerek bakış açısına vurgu yapmışlardır:

Hepimiz bence akademik stalkçiyız ama bir yerde de gerekiyor sanki. Bakış açısını genişletiyor. Farklı kavramlar yakalayabiliyorsun (Öykü Hanım, Doktora).

Google Akademik'te bir başkasının ismini arattığımda hangi çalışmaları var? Ne yapmış? diye baktığımda hem güncel çalışmalardan haberdar oluyorum hem de yeni dergi isimleri öğrenebiliyorum. Başka bir arkadaşımın yaptığı çalışmadan “Aaa şu dergi varmış, nasıl görmemişim ben bunu?” deyip, o dergiyi açıp inceleyebiliyorum mesela. Yahut genellikle dergi ve konu üstünden “Aaa böyle bir konu varmış, ben de hangi öğrencilerim şu konuyu çalışabilir ya da ben derslerimde bu konunun şöyle bir yönünü aktarabilirim” şeklinde bir şey öğrenebiliyorum. Bazen de bir hocanın doktorasını yaptığı üniversiteyle ilgili bilgi öğrenebiliyorum. Mesela Glasgow Üniversitesinde doktorasını orada yapmış, hemen Glasgow Üniversitesinde psikoloji ya da sağlık yönetimi var mı? diye ona bakıyorum. Sağlık yönetimi alanında hangi hocalar çalışmış? “X konusu çalışan hocası varmış, belki buradan kabul alabilir ya da ileride burayla iş birliği yapılabilir” şeklinde bana böyle bir faydası da oluyor yani ya da bir kongreye davet edebileceğimiz isimleri öğrenebiliyorum (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi).

Akademik stalkın yukarıdaki olumlu sonuçlarının yanında birçok olumsuz sonucu da bulunmaktadır. Bu olumsuz sonuçları Rümeyza Hanım “*Bazen bir hocayı kafanda büyütüyorsun diyelim, ne kadar güzel çalışmalar yapmış, ne kadar iyi çalışıyor falan... Sosyal medyasına bir bakınca saçma sapan paylaşımlarda bulunabiliyor. Bazen sosyal medyasına bakınca gözümüizde büyüttüğümüz hocaların değeri düşebiliyor*” (Rümeyza Hanım, Arş. Gör.) şeklindeki ifadeyle değerlendirmiştir. Esra Hanım stalkı zaman kaybı açısından değerlendirirken “*Bazen bir konuya bakarken, A şahsını incelerken buluyorum kendimi. Sonra A şahsının üniversitesini şey yaparken sonra, A şahsının Twitter adresi çıkıyor karşıma, bakıyorum. Twitter’ında özel hayatı, eşi, çocuğu derken akademik anlamda akademik stalk yapmıyorum ama akademisyen olduğum için akademik stalk beni böyle bir zincirleme şeyine sokabiliyor. Saatlerim gidebiliyor*” (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi). Tuğrul Bey de “*Diğer akademisyenlerin eksik tarafını bulmak için yapılan stalktan sonra elde edilen bilgilerin bir yerlerde kullanılması durumu ortaya çıkıyor ki bu durum stalk yapanın kafasını sürekli meşgul ediyor. Stalklanan kişi için de stalklamanın mahiyetine göre çeşitli olumsuz sonuçlar ortaya çıkıyor*” (Tuğrul Bey, Prof. Dr.) şeklindeki ifadeyle zihinsel meşguliyete dikkat çekmiştir.

Değerlendirme ve Sonuç

Kavramların işaret ettiği durumlar, olgular ve anlamlar kavramsallaştırma yapılmadan önce de vardır. Fakat kavramsallaştırma ile bu durumların, anlam dünyalarının, olguların çerçevesi çizilmiş olur. Bu sayede de bu anlam dünyaları

ve olgular üzerine tartışmaların yapılabilceği, sistematik düşüncelerin üretilebileceği bir zemin inşa edilmiş olur (Şan ve Şimşek, 2011). Katılımcılardan Hazal Hanım bu durumu “Akademik stalkı daha önce hiç duymadım ama yapıyordum. Hatta epey zamandır yapıyordum” şeklinde dile getirmektedir. Yani akademik stalk kavramı da bu kavramsallaştırma çalışması yapılmadan önce de var olan bir olguydu. Fakat bu çalışma ile akademik stalk olgusu tartışmaya açılmış oldu. Akademik stalk deyince aklınıza ne geliyor, zihninizde neler çağrışıyor? sorusuna Fatih Bey’in “Akademik stalk, stalkın akademik zemine çekilmiş halidir. Akademi dünyasıyla ilgili bilgilerin insanlar tarafından merak edilerek, akademisyenlerin kendi aralarında ya da dışarıdan akademisyenleri yaptıkları stalklama faaliyetleri diyelim” (Fatih Bey, Prof. Dr.), Esra Hanım’ın “Akademisyenlerin, akademi dünyasında meslektaşları ile ilgili hem özel hayatlarını hem de akademik hayatlarını merak ettikleri ve araştırma sürecine girdikleri bir süreç diyelim” (Esra Hanım, Dr. Öğr. Üyesi) şeklindeki cevaplarından ve diğer katılımcıların cevaplarından hareketle akademik stalk; akademik çevreden olan kişilerin (akademisyen ve akademisyen adaylarının) çeşitli nedenlerle akademik veya özel hayatlarının bu çevreden olan veya olmayan kişiler tarafından gizlice araştırılmasıdır, şeklinde tanımlanabilir.

Literatür taramaları sonucunda stalk yapmanın nedenlerine bakıldığında merak etme/bilgi toplama, arzu ve istek, denetim, sınıflandırma ve güvenlik (Kocabay Şener, 2019) gibi kavramlara rastlanılmaktadır. Akademik hayatta da merak, kıskançlık, kıyaslama, motivasyon, zorunluluk, aynı alan ve ortamda çalışma, tanışıklık, etkileşim isteği gibi nedenlerle stalk yapıldığı görülmektedir. Kişi, merak ve bilgi edinme isteği nedeniyle akademik stalk yapmaktadır. Eşitti’ye (2021) göre stalkta temel amaç; izleyerek ve bilgi toplayarak söz konusu kişi üzerinde baskı yaratmak ve onu yönlendirmek, yönetmektir (Eşitti, 2021). Bu açıdan bakıldığında stalk olumsuz anlamları çağrıştırmaktadır. Katılımcılardan Cenk Bey’in “stalk kavramı bence olumsuz bir kavram. Dolayısıyla akademik stalk deyince benim aklımda negatif şeyler oluştu” (Cenk Bey, Doktor Öğr. Üyesi) şeklindeki ifadesi de bunu destekler niteliktedir. Uluslararası alan yazınında da stalk kavramı genellikle suç, taciz, saplantılı ve ısrarlı fiziksel takip gibi olumsuz nitelendirilmelerle açıklanmıştır (Sheridan vd., 2003). Ayrıca takip edilen kişiye de mağdur sıfatı yüklenmekte ve mağdur üzerinde travma, korku ve kaygı gibi psikolojik bozuklukların oluştuğu belirtilmektedir (Heinrich, 2015). Stalk kavramının olumsuz durumları çağrıştırması fakat merakın sonucunda ortaya çıkan sorgulamaların sadece kötü düşünceleri/istekleri gidermek için değil, iyi niyetle/geleceğe dönük bilgi edinmek amacıyla da yapılabiliyor olması yapıma gerekçesi açısından akademik stalkın akademikecessüs ve akademik tahassüsten gelen akademik stalk diye ikiye ayrılması gerekliliğini doğurmuştur.

Akademikecessüs; akademik personelin, öğrencilerin veya diğer kişilerin kötü niyetle kullanılması (haset, kıskançlık, kuyusunu kazma vs.) amacıyla akademik çevreden olan kişilerin bilgilerinin geçmişe dönük olarak gizlice araştırılmasıdır. Akademik tahassüs ise akademik camiadan olan veya olmayan bireylerin, öğrenmeye/uzmanlaşmaya dönük bilgi edinmek amacıyla akademik çevreden olan kişilerin akademik hayatlarının araştırılmasıdır. Bu açıdan bakıldığında da

akademik stalkın arkasındaki merakın bu iki dürtüden kaynaklandığı söylenebilir. Yapılan görüşmeler neticesinde akademik stalkın aynı unvana sahip kişilerde rekabet, kendinden üst seviyedeki unvanlarda ilham, öğrenme ve liderlik istekleri ile yapıldığı söylenebilir.

Stalk davranışı her ne kadar fiziksel olarak ve sosyal medyada (Facebook, Twitter, Instagram vb.) yapılsa da akademik stalk mecraları Google Akademik, YÖK Akademik, ResearchGate, DergiPark, Scopus gibi sanal bilimsel mecralar, sempozyum, kongre gibi fiziksel mekanlar, her türlü akademik çalışmaya ulaşma imkânı sunan veri tabanları ve sosyal medya platformları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Stalkın bir sonucu olarak kişiler, onları gözetleyenlerin beğenisine göre kendisinden beklenen ve kabul edilen rolleri yaşarlar (Cansever, 2019). Akademik stalkta ise iki farklı türden sonuçla karşılaşılabilir. Stalkçı stalklanan kişinin başarılı çalışmalarını görerek azmedebilir, yetersizlik hissederek kendini geliştirme yoluna gidebilir, o kişi hakkında çıkarımlar yapabilir, kendinde eksik olan yönleri keşfedebilir ve sürekli olarak günceli takip edebilir. Fakat tersi durumlar da ortaya çıkabilmektedir: Stalklayan açısından zaman kaybı, değersizleştirme, zihnin gereksiz şeylerle meşgul edilmesi gibi olumsuz sonuçlar da ortaya çıkabilmektedir.

Sonuç olarak; akademik stalk kaçınılmaz bir durumdur. Akademik stalkın sonuçlarının olumlu veya olumsuz oluşunu bu faaliyeti gerçekleştirirken var olan niyet belirleyecektir. Eğer bu dürtü akademik tahassüsten geliyorsa olumlu sonuçlar elde edilecek ancak akademik tecessüsten geliyorsa ekseriyetle olumsuz sonuçlar elde edilecektir.

KAYNAKÇA

Akmeşe, Z. ve Deniz, K. (2017). Stalk, benliğin izini sürmek. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler, 8, 23–32.

Aygül, H. H., Apak, F. ve Akgül, M. (2020). Stalk(er): Instagram mekanında gözetim ve gözetleme. H. H. Aygül ve E. Eke (Ed.), Dijital bağımlılık ve e-hastalıklar içinde (385-403), Ankara: Nobel Yayınevi.

Bilgin, N. (2014). Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cambridge Dictionary. (2021). Stalk. Erişim adresi: <https://dictionary.cambridge.org/tr/sözlük/ingilizce-türkçe/stalk>, (06.10.2021).

Cansever, A. B. (2019). Instagram’da benliğin sunumu ve stalk eylemi: Marmara üniversitesi iletişim fakültesi öğrencileri üzerine nitel bir araştırma. 3. Marmara İletişim Öğrencileri Kongresi, İstanbul, Türkiye.

Çağrı, M. (2011). “Tecessüs” içinde, TDV İslam Ansiklopedisi 40. Cilt,

- Erişim adresi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/tecessus> (02.04.2022).
- Eşitti, Ş. (2021). Covid 19 pandemisi sırası ve sonrası dijital gözetim ve toplumsal kontrol sorunsalı üzerine eleştirel bir inceleme. Communication and Technology Congress, Istanbul, Turkey.
- Etimoloji. (2022). Cass. Erişim adresi: www.etimolojiturkce.com/kelime/tecessus, (30.11. 2021).
- Fasih Arapça. (2022). Tefe“ul. Erişim adresi: <https://fasiharapca.com/tefe-ul-babi/4121> (30.11. 2021).
- Güme, S. (2018). Sosyal stalk kültürünün gelişimi. Yılmaz E. ve Güme S. (Ed.). Toplum ve kültür içinde (39-51), İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Güngör, N. (2016), İslam hukukunda özel hayat kavramı ve günümüz uygulamaları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, IV, 69-94.
- Heinrich, P. A. (2015). Generation istalk: an examination of the prior relationship between victims of stalking and offenders. Master Thesis, Marshall University, West Virginia, United States.
- Karali, S. (2017), Kur’ân-ı Kerim’de zan, tecessüs ve gıybet kavramları arası ilişki ve bu ilişkinin bireysel ve toplumsal yansımaları. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Bursa, Türkiye.
- Kılıç, S. (2018). Kur’ân’da tefekkürün semantik evreni. Diyanet İlmî Dergi, 54(4), 41-86.
- Kocabay, N. (2016). Eğlencenin gözetleme hâli ya da eğlence endüstrisinde “görünen” ve “gören” olmak. TRT Akademi, 1(1), 50-70.
- Luggat. (2022). Tahassüs. Erişim adresi: <https://www.luggat.com/index.php#ceviri> (30.11. 2021).
- Lyon, D. (2013). Gözetim çalışmaları: genel bir bakış. (Çev: A. Toprak), İstanbul: Kalkedon Yayınevi.
- Oxford Dictionary. (2021). Cyberstalking. Erişim adresi: <https://www.lexico.com/definition/cyberstalking>, (07.10.2021).
- Sheridan, L. P., Blaauw, E., and Davies, G. M. (2003). Stalking: knowns and unknowns. trauma, Violence, & Abuse, 4(2), 148–162.
- Şan, M. K. ve Şimşek, R. (2011), Sosyal sermaye kavramının tarihsel-sosyolojik arkaplanı, Akademik İncelemeler Dergisi, 6(1), 88-110.
- Tecer, A. K. (2011). TDV İslâm Ansiklopedisi 40. cilt, 245-246. Erişim adresi: <https://cdn2.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/40/C40013122.pdf> (02.09.2022).